

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

GRECO

Ομάδα Κρατών κατά της Διαφθοράς

Στρασβούργο, 2 Δεκεμβρίου 2016

Εμπιστευτικό

GrecoRC3 (2016) 14

Τρίτος Γύρος Αξιολόγησης

Δεύτερη Έκθεση Συμμόρφωσης για την Ελλάδα

«Ποινικοποιήσεις (ETS 173 και 191, GPC 2)»

«Διαφάνεια στη Χρηματοδότηση των Κομμάτων»

Εγκρίθηκε από τη GRECO στην 74η Σύνοδο της Ολομέλειας
(Στρασβούργο, 28 Νοεμβρίου - 2 Δεκεμβρίου 2016)

Γραμματεία GRECO - Συμβούλιο της Ευρώπης, www.coe.int/greco

F-67075 Strasbourg Cedex, Τηλ. +33 3 88 41 20 00, Φαξ: +33 3 88 41 39
55

Γενική Διεύθυνση Ι - Ανθρώπινα Δικαιώματα και Κράτος Δικαίου -
Διεύθυνση Κοινωνίας της Πληροφορίας και Δράσης κατά του
Εγκλήματος

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Η Έκθεση του Τρίτου Γύρου Αξιολόγησης για την Ελλάδα εγκρίθηκε στη 47η Σύνοδο της Ολομέλειας της GRECO (7 - 11 Ιουνίου 2010) και δημοσιοποιήθηκε στις 7 Ιουλίου 2010, μετά από εξουσιοδότηση της Ελλάδας (Greco Eval III Rep (2009) 9E, Θέμα I και Θέμα II).
2. Όπως απαιτείται από τον Κανονισμό της GRECO, οι ελληνικές αρχές υπέβαλαν Έκθεση Κατάστασης σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνονται για την υλοποίηση των συστάσεων.
3. Στην Έκθεση Συμμόρφωσης (που εγκρίθηκε από την GRECO στην 56η Σύνοδο της Ολομέλειας της 20 - 22 Ιουνίου 2012), συνάγεται το συμπέρασμα ότι η Ελλάδα είχε υλοποιήσει με ικανοποιητικό τρόπο μόνο μία από τις 27 συστάσεις που εμπεριέχονται στην Έκθεση του Τρίτου Γύρου Αξιολόγησης. Ενόψει αυτού του αποτελέσματος, η GRECO χαρακτήρισε το πολύ χαμηλό επίπεδο συμμόρφωσης με τις συστάσεις ως «συνολικά μη ικανοποιητικό», κατά την έννοια του άρθρου 31, παράγραφος 8. 3 του Κανονισμού. Ως εκ τούτου, η GRECO αποφάσισε να εφαρμόσει το άρθρο 32 που αφορά στα μέλη που διαπιστώνεται ότι δεν συμμορφώνονται με τις συστάσεις που εμπεριέχονται στην έκθεση αμοιβαίας αξιολόγησης και ζήτησε από τον Επικεφαλής της Ελληνικής Αντιπροσωπείας να υποβάλει έκθεση σχετικά με την πρόοδο ως προς την υλοποίηση των συστάσεων που εκκρεμούν (δηλαδή των συστάσεων i - viii και x - xi σχετικά με το Θέμα I, και των συστάσεων i - xvi σχετικά με το Θέμα II).
4. Στην Ενδιάμεση Έκθεση Συμμόρφωσης (η οποία εγκρίθηκε κατά την 60η Σύνοδο της Ολομέλειας της 17 - 21 Ιουνίου 2013), το επίπεδο συμμόρφωσης εκτιμήθηκε και πάλι ως «συνολικά μη ικανοποιητικό», δεδομένου ότι, από τις 26 συστάσεις που εκκρεμούσαν, μόνο οκτώ είχαν εν μέρει υλοποιηθεί και όλες οι υπόλοιπες είχαν παραμείνει μη υλοποιηθείσες.
5. Στη Δεύτερη Ενδιάμεση Έκθεση Συμμόρφωσης (η οποία εγκρίθηκε

κατά την 64η Σύνοδο της Ολομέλειας της 16 - 20 Ιουνίου 2014), το επίπεδο συμμόρφωσης είχε εκτιμηθεί και πάλι ως «συνολικά μη ικανοποιητικό», δεδομένου ότι από τις 26 συστάσεις που εκκρεμούν, μόνο τρεις είχαν υλοποιηθεί με ικανοποιητικό τρόπο, έξι είχαν εν μέρει υλοποιηθεί και 17 παρέμειναν μη υλοποιηθείσες.

6. Η Τρίτη Ενδιάμεση Έκθεση Συμμόρφωσης (η οποία εγκρίθηκε κατά την 68η Σύνοδο της Ολομέλειας της 15 - 19 Ιουνίου 2015) κατέληξε στο συμπέρασμα ότι έχει επιτευχθεί σημαντική πρόοδος, ιδίως όσον αφορά στο Θέμα II, με την ψήφιση, τον Οκτώβριο του 2014, ενός νέου νόμου, του 4304/2014, για τον «Έλεγχο των οικονομικών και πολιτικών κομμάτων και των αιρετών αντιπροσώπων Βουλής και Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και άλλες διατάξεις», ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2015. Η νέα κατάσταση έχει, συνεπώς, ως εξής: 19 από τις 27 συστάσεις είχαν ήδη υλοποιηθεί ή αντιμετωπιστεί με ικανοποιητικό τρόπο, έξι συστάσεις παρέμειναν εν μέρει υλοποιηθείσες και δύο μη υλοποιηθείσες. Η GRECO κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το επίπεδο συμμόρφωσης δεν ήταν πια «συνολικά μη ικανοποιητικό», αποφάσισε να διακόψει την εφαρμογή των μέτρων ενίσχυσης της συμμόρφωσης και ζήτησε από την Επικεφαλής της Ελληνικής Αντιπροσωπείας να υποβάλει έκθεση, σχετικά με τα μέτρα που ελήφθησαν για την υλοποίηση των συστάσεων που εκκρεμούν - δηλαδή των συστάσεων v, vii, viii, x και xi του Θέματος I και των συστάσεων i, iii και vii του Θέματος II - έως τις 31 Μαΐου 2016 (αφού η αρχική προθεσμία παρατάθηκε για τη διευκόλυνση του φόρτου εργασίας της GRECO). Η έκθεση αυτή υποβλήθηκε την 1η Ιουνίου 2016 και χρησίμευσε ως βάση για την παρούσα Δεύτερη Έκθεση Συμμόρφωσης.

7. Η GRECO επέλεξε τη Γεωργία και τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής προκειμένου να διορίσουν εισηγητές για τη διαδικασία συμμόρφωσης. Οι εισηγητές - η κα. Mariam MAISURADZE, εξ ονόματος της Γεωργίας, και η κα. Jane LEY, εξ ονόματος των Ηνωμένων

Πολιτειών - είχαν τη συνδρομή της Γραμματείας της GRECO όσον αφορά στην εκπόνηση της παρούσας Δεύτερης Έκθεσης Συμμόρφωσης.

II. ΑΝΑΛΥΣΗ

Θέμα I: Ποινικοποιήσεις

8. Υπενθυμίζεται ότι, στην Έκθεση Αξιολόγησής της, η GRECO απηύθυνε 11 συστάσεις προς την Ελλάδα, σε σχέση με το Θέμα I. Μέχρι σήμερα, μετά την τελευταία αξιολόγηση της κατάστασης στην Τρίτη Ενδιάμεση Έκθεση Συμμόρφωσης, οι συστάσεις v, vii και viii παραμένουν εν μέρει υλοποιηθείσες και οι συστάσεις x και xi μη υλοποιηθείσες. Όλες οι άλλες συστάσεις (i, ii, iii, iv, vi και ix) έχουν χαρακτηριστεί ως υλοποιηθείσες με ικανοποιητικό τρόπο ή αντιμετωπισθείσες με ικανοποιητικό τρόπο). Η συμμόρφωση με τις εκκρεμείς συστάσεις εξετάζεται στη συνέχεια.

9. Οι ελληνικές αρχές αναφέρουν στην επιστολή τους της 1ης Ιουνίου 2016 ότι η Γενική Γραμματεία κατά της Διαφθοράς (ΓΓΚΔ) προέβη σε διαβουλεύσεις σχετικά με τις περαιτέρω τροποποιήσεις του Ποινικού Κώδικα (άρθρα 159, παράγραφος 2 και 263Α) και του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (άρθρο 30, παράγραφος 2), οι οποίες θα υλοποιούσαν τις διάφορες εκκρεμείς συστάσεις. Η Γενική Γραμματεία κατά της Διαφθοράς υπέβαλε, στη συνέχεια, ορισμένες συστάσεις στο Υπουργείο Δικαιοσύνης. Από τη στιγμή που αυτές οι συστάσεις θα συμπεριληφθούν σε ένα σχέδιο νόμου, το κείμενο θα κοινοποιηθεί στη GRECO.

Σύσταση v.

10. Η GRECO συνέστησε να ποινικοποιηθεί ευρύτερα η δωροδοκία των ημεδαπών, αλλοδαπών και διεθνών μελών δημοσίων συνελύσεων, σύμφωνα με τα άρθρα 4, 6 και 10 της Σύμβασης Ποινικού Δικαίου (ETS 173), ιδίως όσον αφορά στην «παροχή» και τη «λήψη» αθέμιτου ωφελήματος, τους μεσάζοντες, τους τρίτους δικαιούχους και το αντικείμενο των πράξεων / παραλείψεων του δωροδοκούμενου.

11. Υπενθυμίζεται ότι η σύσταση αυτή αξιολογήθηκε ως μερικώς

υλοποιηθείσα μέχρι τώρα. Η GRECO εξέφρασε την ικανοποίησή της για τις προηγούμενες τροποποιήσεις των άρθρων 159 και 159 του Ποινικού Κώδικα (Π.Κ.) ¹ και δήλωσε τα εξής: «Η ενεργητική και παθητική δωροδοκία ενός μέλους του κοινοβουλίου ή τοπικού συμβουλίου «σε σχέση με οποιαδήποτε εκλογή ή ψηφοφορία», αν τον / την προτρέπει να απέχει από τη συμμετοχή σε εκλογές ή ψηφοφορία, να υποστηρίζει ένα συγκεκριμένο θέμα προς ψήφιση ή να ψηφίσει με έναν ορισμένο τρόπο, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των νέων άρθρων 159 και 159 του Ποινικού Κώδικα, ενώ οι περιπτώσεις που δεν σχετίζονται με την άσκηση των νομοθετικών λειτουργιών καλύπτονται από τη γενική διάταξη του άρθρου 235 του Ποινικού Κώδικα. Όσον αφορά στα αλλοδαπά και διεθνή μέλη δημοσίων συνελεύσεων, η ενεργητική και παθητική δωροδοκία σε σχέση με αυτά ποινικοποιείται δυνάμει της νέας παραγράφου 2, του άρθρου 263Α του Ποινικού Κώδικα, γεγονός που τους καθιστά υποκείμενο των νέων άρθρων 235 παρ. 1 και (2) και 236 του Ποινικού Κώδικα. Παρά τις εν λόγω αξιοσημείωτες βελτιώσεις, αρκετά κενά μπορούν να παρατηρηθούν στο άρθρο 159, παράγραφος 2 σχετικά με την παθητική δωροδοκία των μελών του κοινοβουλίου. Έτσι, αναφορές γίνονται μόνο για την «αποδοχή μιας προσφοράς ή υπόσχεσης» ή τη «ζήτηση ενός αθέμιτου ωφελήματος, με το στοιχείο της «λήψης» να εξακολουθεί να παραλείπεται. Η δυνατότητα έμμεσης λήψης του ωφελήματος, μέσω μεσάζοντα, έχει επίσης αγνοηθεί. Η GRECO κατέληξε στο συμπέρασμα ότι πρέπει να ληφθούν περαιτέρω μέτρα προκειμένου να ποινικοποιηθεί ευρύτερα η δωροδοκία ημεδαπών, αλλοδαπών και διεθνών μελών δημοσίων συνελεύσεων, ιδίως όσον αφορά στη «λήψη» ενός αθέμιτου ωφελήματος και τους μεσάζοντες.» Για το σκοπούς της Τρίτης Ενδιάμεσης Έκθεσης, οι ελληνικές αρχές δεν έδωσαν νέες πληροφορίες σε σχέση με τη σύσταση αυτή.

12. Οι ελληνικές αρχές αναφέρουν ότι η Γενική Γραμματεία κατά της Διαφθοράς έχει υποβάλει στο Υπουργείο Δικαιοσύνης πρόταση

ενδεχόμενων τροπολογιών (βλέπε παράγραφο 9), αλλά, προς το παρόν, καμία περαιτέρω νέα εξέλιξη δεν έχει λάβει χώρα.

13. Η GRECO δεν μπορεί παρά να συμπεράνει ότι η σύσταση ν παραμένει εν μέρει υλοποιηθείσα.

Σύσταση vii.

14. Η GRECO συνέστησε να διασφαλιστεί ότι θα ποινικοποιηθεί η δωροδοκία αλλοδαπών δημοσίων υπαλλήλων, δικαστών, μελών δημοσίων συνελεύσεων, διαιτητών και ενόρκων σε σχέση με τους δωρολήπτες από οποιοδήποτε τρίτο Κράτος, σύμφωνα με τα άρθρα 5 και 6 της Σύμβασης Ποινικού Δικαίου (ETS 173) και τα άρθρα 4 και 6 του Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της (ETS 191).

15. Υπενθυμίζεται ότι η σύσταση αυτή θεωρείτο εν μέρει υλοποιηθείσα μέχρι σήμερα. Μετά τις τροποποιήσεις των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 263Α του Ποινικού Κώδικα (Π.Κ.), οι οποίες επέκτειναν την εφαρμογή των άρθρων 235 παρ. 1 και (2) και 236 του Ποινικού Κώδικα σε μια ευρεία κατηγορία αλλοδαπών φορέων, συμπεριλαμβανόμενων, ειδικότερα, των αλλοδαπών δημοσίων υπαλλήλων, των δικαστών, των μελών δημοσίων συνελεύσεων, των διαιτητών και των ενόρκων, η GRECO εξέφρασε την ικανοποίησή της για την εναρμόνιση των διατάξεων του Ποινικού Κώδικα με τις απαιτήσεις των άρθρων 5 και 6 της Σύμβασης Ποινικού Δικαίου και του άρθρου 6 του Πρόσθετου Πρωτοκόλλου της. Ωστόσο, η GRECO εξακολουθεί να παραμένει ανήσυχη για το γεγονός ότι η δωροδοκία αλλοδαπών διαιτητών, η οποία δεν έχει χαρακτηριστεί ως «υλοποίηση δημόσιας λειτουργίας ή υπηρεσίας» βάσει του εσωτερικού δικαίου, δεν λαμβάνεται υπόψη από τη νέα διάταξη του άρθρου 263Α του Ποινικού Κώδικα. Για τους σκοπούς της Τρίτης Ενδιάμεσης Έκθεσης, οι ελληνικές αρχές δεν έδωσαν νέες πληροφορίες σε σχέση με τη σύσταση αυτή.

16. Οι ελληνικές αρχές αναφέρουν ότι η Γενική Γραμματεία κατά της Διαφθοράς έχει υποβάλει στο Υπουργείο Δικαιοσύνης πρόταση

ενδεχόμενων τροπολογιών (βλέπε παράγραφο 9), αλλά, προς το παρόν, καμία περαιτέρω νέα εξέλιξη δεν έχει λάβει χώρα.

17. Η GRECO δεν μπορεί παρά να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι σύσταση vii παραμένει εν μέρει υλοποιηθείσα.

Σύσταση viii.

18. Η GRECO συνέστησε να ποινικοποιηθεί η αθέμιτη χρήση επιρροής με ενιαίο τρόπο, διασφαλίζοντας ότι πληρούνται όλες οι απαιτήσεις του άρθρου 12 της Σύμβασης Ποινικού Δικαίου για τη Διαφθορά (ETS 173), ιδίως όσον αφορά στα στοιχεία της ανάρμοστης επιρροής, της ενεργού πλευράς της αθέμιτης χρήσης επιρροής, της ζήτησης αθέμιτων ωφελημάτων, των άυλων ωφελημάτων, των μεσαζόντων και των τρίτων δικαιούχων.

19. Η GRECO υπενθυμίζει ότι, μέχρι τώρα, η σύσταση αυτή είχε αξιολογηθεί ως εν μέρει υλοποιηθείσα. Η GRECO εξέφρασε την ικανοποίησή της για το νέο άρθρο 237Α του Ποινικού Κώδικα, το οποίο καλύπτει όχι μόνο την παθητική αλλά και την ενεργητική πλευρά της αθέμιτης χρήσης επιρροής και περιλαμβάνει τα στοιχεία του αδικήματος που προηγουμένως έλειπαν: ανάρμοστη επιρροή, ζήτηση αθέμιτων ωφελημάτων, άυλα ωφελήματα, μεσάζοντες και τρίτους δικαιούχους. Ωστόσο, το προσφάτως ψηφισθέν άρθρο καλύπτει ένα περιορισμένο φάσμα λειτουργιών. Σε αντίθεση με τις απαιτήσεις του άρθρου 12 της Σύμβασης Ποινικού Δικαίου, το οποίο ποινικοποιεί την ανάρμοστη επιρροή στη λήψη αποφάσεων των ημεδαπών δημοσίων υπαλλήλων (άρθρο 2), των μελών των εγχώριων δημοσίων συνελεύσεων (άρθρο 4), των μελών των αλλοδαπών δημοσίων συνελεύσεων (άρθρο 6), των υπαλλήλων διεθνών οργανισμών, των μελών διεθνών κοινοβουλευτικών συνελεύσεων, των δικαστών και των υπαλλήλων των διεθνών δικαστηρίων (άρθρα 9-11), το άρθρο 237Α του Ποινικού Κώδικα - όπως απορρέει σαφώς από το κείμενό του - ισχύει μόνο για τα πρόσωπα που αναφέρονται στο άρθρο 159 του Ποινικού Κώδικα (μέλη ημεδαπών

νομοθετικών, εκτελεστικών και αυτοδιοικητικών οργάνων), το άρθρο 235 παρ. 1 του Ποινικού Κώδικα (ημεδαποί δημόσιοι υπάλληλοι) και 237 παρ. 1 του Ποινικού Κώδικα (ημεδαποί δικαστές, ένορκοι και διαιτητές). Ομοίως, δεν υπάρχει καμία διάταξη στο κείμενο του νέου νόμου ή την αιτιολογική του έκθεση, η οποία να καθιστά, για παράδειγμα, τις προαναφερθείσες παραγράφους 2 και 3, σύμφωνα με το άρθρο 263Α του Ποινικού Κώδικα, εφαρμόσιμες στο άρθρο 237Α του Ποινικού Κώδικα. Επιπλέον, δεν αναφέρεται ρητά ότι προκειμένου να στοιχειοθετηθεί το αδίκημα, η επιρροή δεν είναι υποχρεωτικό να έχει πράγματι ασκηθεί ούτε να οδηγή στα επιδιωκόμενα αποτελέσματα. Ενώ είναι ικανοποιημένη με τη σημαντική βελτίωση ως προς την ποινικοποίηση της αθέμιτης χρήσης επιρροής, η GRECO κάλεσε τις αρχές να βελτιώσουν περαιτέρω τις σχετικές διατάξεις, ούτως ώστε να τις φέρουν σε πλήρη συμμόρφωση με το άρθρο 12 της Σύμβασης Ποινικού Δικαίου για τη Διαφθορά. Για τους σκοπούς της Τρίτης Ενδιάμεσης Έκθεσης, οι ελληνικές αρχές δεν υπέβαλαν νέα στοιχεία σε σχέση με τη σύσταση αυτή.

20. Οι ελληνικές αρχές αναφέρουν ότι η Γενική Γραμματεία κατά της Διαφθοράς έχει υποβάλει στο Υπουργείο Δικαιοσύνης πρόταση ενδεχόμενων τροπολογιών (βλέπε παράγραφο 9), αλλά, προς το παρόν, καμία περαιτέρω νέα εξέλιξη δεν έχει λάβει χώρα.

21. Η GRECO δεν μπορεί παρά να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η σύσταση viii παραμένει εν μέρει υλοποιηθείσα.

Σύσταση x.

22. Η GRECO συνέστησε να καταργηθεί η ειδική παραγραφή για τη δίωξη των μελών της κυβέρνησης και των πρώην μελών της κυβέρνησης.

23. Υπενθυμίζεται ότι η σύσταση αυτή αξιολογήθηκε ως μη υλοποιηθείσα μέχρι τώρα. Η κατάργηση της ειδικής παραγραφής που καθορίζεται για τα μέλη της κυβέρνησης και τα πρώην μέλη της κυβέρνησης απαιτούσε αλλαγή στο Σύνταγμα, η οποία δεν είχε λάβει

χώρα. Η GRECO υπενθύμισε, επίσης, ότι ο νόμος 3126/2003 σχετικά με την ποινική ευθύνη των μελών και των πρώην μελών της κυβέρνησης, είχε θεσπίσει πενταετή παραγραφή από το χρόνο διάπραξης του αδικήματος, τόσο για τα πλημμελήματα όσο και για τα κακουργήματα, σε αντιδιαστολή με τα πέντε και 15 έτη αντίστοιχα του συνήθους καθεστώτος. Κατά το παρελθόν είχε τονιστεί ότι ένας τέτοιος περιορισμός του χρόνου παραγραφής για τα κακουργήματα - τα οποία είναι, εξ ορισμού, σοβαρότερα αδικήματα - συνιστούσε εμπόδιο για την αποτελεσματική δίωξη πρώην και νυν μελών της κυβέρνησης για αδικήματα δωροδοκίας και ότι θεωρείτο αδικαιολόγητος και πιθανόν να υπονόμει την εμπιστοσύνη του κοινού. Για τους σκοπούς της Τρίτης Ενδιάμεσης Έκθεσης, οι ελληνικές αρχές αναφέρθηκαν μόνο στην ανάγκη για μια συνταγματική τροποποίηση, προκειμένου να συμμορφωθούν με τη σύσταση αυτή.

24. Οι ελληνικές αρχές επαναλαμβάνουν ότι η υλοποίηση της σύστασης αυτής θα απαιτούσε συνταγματική τροποποίηση. Μια συζήτηση άρχισε πρόσφατα για το ζήτημα αυτό, αλλά δεν έχει, ακόμη, οδηγήσει σε συγκεκριμένες εξελίξεις².

25. Η GRECO λαμβάνει υπόψη την απουσία νέων, απτών, εξελίξεων και μπορεί μόνο να συμπεράνει ότι η σύσταση x παραμένει μη υλοποιηθείσα. Σύσταση xi.

26. Η GRECO συνέστησε την τροποποίηση της ισχύουσας νομοθεσίας ώστε να αποκλειστεί ρητά η εφαρμογή του άρθρου 30 (2) του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, σχετικά με την αναβολή ή την αναστολή της δίωξης «πολιτικών πράξεων» και «αδικημάτων μέσω των οποίων μπορούν να διαταραχθούν οι διεθνείς σχέσεις του κράτους», στο πλαίσιο όλων των αδικημάτων ημεδαπής και αλλοδαπής δωροδοκίας.

27. Υπενθυμίζεται ότι, μέχρι τώρα, η σύσταση αυτή αξιολογήθηκε ως μη υλοποιηθείσα, αφού δεν είχε αναφερθεί καμία ενέργεια. Η GRECO υπενθύμισε επίσης ότι, σύμφωνα με το άρθρο 30 (2) του Κώδικα

Ποινικής Δικονομίας (ΚΠΔ), τα «πολιτικά εγκλήματα» και τα «αδικήματα μέσω των οποίων ενδέχεται να διαταραχθούν οι διεθνείς σχέσεις του Κράτους» μπορούν να απαλλαγούν από την ποινική δίωξη, με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, μετά από σύμφωνη γνώμη του Υπουργικού Συμβουλίου. Μετά από σύσταση του ΟΟΣΑ, η διάταξη αυτή δεν ισχύει πλέον, σύμφωνα με τη Σύμβαση του ΟΟΣΑ για την καταπολέμηση της δωροδοκίας αλλοδαπών δημοσίων λειτουργών σε διεθνείς επιχειρηματικές συναλλαγές. Παρ' όλα αυτά, εξακολουθεί να ισχύει για όλα τα άλλα αδικήματα δωροδοκίας, τόσο σε εγχώρια όσο και σε διεθνή πλαίσια. Η GRECO είχε υπογραμμίσει κατά το παρελθόν ότι η προαναφερθείσα παραμετρική εξαίρεση μετέφερε λάθος μήνυμα, όσον αφορά στη δέσμευση της Ελλάδας να αντιμετωπίσει με αποφασιστικότητα τη διαφθορά. Προκειμένου να διευκολυνθεί η αποτελεσματική δίωξη των αδικημάτων διαφθοράς, κάλεσε τις αρχές να αφαιρέσουν τα αδικήματα που σχετίζονται με τη δωροδοκία από το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 30 (2) του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας, όπως προτείνεται στη σύσταση. Για τους σκοπούς της Τρίτης Ενδιάμεσης Έκθεσης, οι ελληνικές αρχές δεν υπέβαλαν νέα στοιχεία σε σχέση με τη σύσταση αυτή.

28. Οι ελληνικές αρχές αναφέρουν ότι η Γενική Γραμματεία κατά της Διαφθοράς έχει υποβάλει στο Υπουργείο Δικαιοσύνης πρόταση ενδεχόμενων τροπολογιών (βλέπε παράγραφο 9), αλλά, προς το παρόν, καμία περαιτέρω νέα εξέλιξη δεν έχει λάβει χώρα.

29. Η GRECO δεν μπορεί παρά να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η σύσταση χί παραμένει μη υλοποιηθείσα.

Θέμα II: Διαφάνεια στη Χρηματοδότηση των Κομμάτων

30. Υπενθυμίζεται ότι η GRECO, στην Έκθεση Αξιολόγησής της, είχε απευθύνει 16 συστάσεις προς την Ελλάδα, σε σχέση με το Θέμα II. Μετά την ψήφιση του νόμου 4304/2014 με τίτλο «Έλεγχος των οικονομικών και πολιτικών κομμάτων και των αιρετών αντιπροσώπων Βουλής και

Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και άλλες διατάξεις», ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2015, αρκετές διατάξεις του νόμου 3023/2002 με τίτλο «Χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων από το κράτος. Έσοδα και δαπάνες, προβολή, δημοσιότητα και έλεγχος των πολιτικών κομμάτων και των υποψήφιων βουλευτών» τροποποιήθηκαν. Η κατάσταση, όπως επανεκτιμήθηκε στην τρίτη Ενδιάμεση Έκθεση Συμμόρφωσης του Ιουνίου 2015, οδήγησε τη GRECO στο συμπέρασμα ότι οι συστάσεις ii, iv, v, vi, viii, ix - xvi είχαν υλοποιηθεί ή αντιμετωπιστεί με ικανοποιητικό τρόπο και ότι οι συστάσεις i, iii και vii παρέμεναν εν μέρει υλοποιηθείσες.

31. Η συμμόρφωση με τις τρεις εκκρεμείς συστάσεις i, iii και vii εξετάζεται στη συνέχεια. Η GRECO θεωρεί επίσης πως, δεδομένου ότι οι νέες προτάσεις τροπολογιών που αναφέρονται παρακάτω αποσκοπούν στην εκ νέου μεταβολή της κατάστασης όσον αφορά στις δωρεές που βασίζονται σε κουπόνια, η υλοποίηση της σύστασης II - η οποία ασχολείται με το ζήτημα αυτό - πρέπει να εξεταστεί και πάλι.

32. Οι ελληνικές αρχές αναφέρουν στην επιστολή τους της 1ης Ιουνίου 2016 ότι η Γενική Γραμματεία κατά της Διαφθοράς (ΓΓΚΔ) έχει ετοιμάσει ένα νέο σχέδιο νόμου «Για την καταπολέμηση της διαφθοράς, την ενίσχυση της διαφάνειας και τον έλεγχο των οικονομικών των πολιτικών κομμάτων και των αιρετών μελών του Ελληνικού και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου». Αυτό αντιμετωπίζει τις τρεις εκκρεμείς συστάσεις και μια επίσημη μετάφρασή του θα είναι διαθέσιμη αμέσως μόλις ψηφιστεί ο νόμος. Προς το παρόν, το σχέδιο βρίσκεται ακόμη στο αρχικό στάδιο της προετοιμασίας.

Σύσταση i.

33. Η GRECO συνέστησε να παραταθεί η περίοδος οικονομικών αναφορών που ισχύει για τις προεκλογικές εκστρατείες, ούτως ώστε η οικονομική δραστηριότητα, κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής, να καταγράφεται με ακρίβεια και πληρότητα.

34. Η GRECO υπενθυμίζει ότι η σύσταση αυτή θεωρήθηκε εν μέρει υλοποιηθείσα στην Τρίτη Ενδιάμεση Έκθεση Συμμόρφωσης. Σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 1 εδάφιο δ (δα και δβ) του νόμου 4304/2014, η περίοδος ελέγχου των προεκλογικών δαπανών ορίζεται, πλέον, ως έξι μήνες πριν την ανακοίνωση των τακτικών γενικών βουλευτικών εκλογών και των εκλογών για τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Με την επέκταση της περιόδου αναφορών, η χρηματοοικονομική πληροφόρηση για τις προεκλογικές εκστρατείες και τη χρηματοδότηση των προεκλογικών εκστρατειών έχει, με τον τρόπο αυτό, περιοριστεί σε ένα συγκεκριμένο χρονικό πλαίσιο. Ωστόσο, η GRECO σημείωσε ότι αυτή η παρατεταμένη περίοδος καλύπτει μόνο την πληροφόρηση σχετικά με τον έλεγχο των δαπανών, ενώ το προηγούμενο καθεστώς φαίνεται να διατηρείται σε σχέση με τις διάφορες μορφές εσόδων (συμπεριλαμβανόμενων και των δωρεών).

35. Οι ελληνικές αρχές αναφέρουν ότι, σύμφωνα με την πρόταση τροπολογιών, ο ορισμός της έννοιας της «Περίοδου ελέγχου των προεκλογικών δαπανών» κάνει αναφορά στο γεγονός ότι, όπου ο νόμος αυτός αναφέρεται στην «Περίοδου ελέγχου των προεκλογικών δαπανών», αυτή πρέπει να νοείται ως «Περίοδος προεκλογικών δαπανών και εσόδων» (βλ., επίσης, στο παράρτημα τις επιλεγμένες διατάξεις του νόμου 3023/2002, με τις τελευταίες τροποποιήσεις).

36. Η GRECO είναι στην ευχάριστη θέση να παρατηρήσει ότι οι τελευταίες της ανησυχίες σχετικά με τη σύσταση αυτή αντιμετωπίζονται και προτρέπει την Ελλάδα να προχωρήσει στην τελική έγκριση των αλλαγών αυτών.

37. Η GRECO συμπεραίνει ότι, προς το παρόν, η σύσταση i παραμένει εν μέρει υλοποιηθείσα

Σύσταση ii. - Γενική παρατήρηση

38. Η GRECO συνέστησε (i) να καταργηθεί η δυνατότητα χρήσης ανώνυμων κουπονιών για δωρεές προς πολιτικά κόμματα, συνασπισμούς

και υποψήφιους και (ii) να θεσπιστεί μια απαίτηση όλες οι δωρεές που υπερβαίνουν ένα ορισμένο όριο, προς πολιτικά κόμματα και συνασπισμούς και, ενδεχομένως, υποψηφίους προς εκλογή, να γίνονται με τραπεζικό έμβασμα.

39. Η GRECO υπενθυμίζει ότι η σύσταση αυτή είχε υλοποιηθεί με ικανοποιητικό τρόπο. Ειδικότερα, σε σχέση με το πρώτο μέρος της σύστασης, το άρθρο 7 του νόμου 3023/2002 είχε τροποποιηθεί με το άρθρο 5 παράγραφος 4 του νόμου 4304/2014, κατά τρόπο ώστε η έκδοση κουπονιών να επιτρέπεται μόνο εφόσον τα κουπόνια (που είναι αριθμημένα και θεωρημένα από την Επιτροπή Ελέγχου) να αναφέρουν συστηματικά το ονοματεπώνυμο και τον αριθμό φορολογικού μητρώου ή τον αριθμό του δελτίου αστυνομικής ταυτότητας του δωρητή. Η GRECO λαμβάνει υπόψη, ωστόσο, ότι οι νέες προτάσεις τροπολογιών που υποβλήθηκαν από τις ελληνικές αρχές σε σχέση με άλλες, εκκρεμείς, συστάσεις που συζητούνται στην παρούσα έκθεση, υπονομεύουν αυτή την προγενέστερη βελτίωση. Σύμφωνα με τις νέες τροπολογίες, τα κουπόνια πρέπει να αναφέρουν τις ανωτέρω πληροφορίες σχετικά με το δωρητή μόνο στις περιπτώσεις όπου η συνεισφορά του / της υπερβαίνει τα 50 ευρώ (βλέπε τις τροποποιήσεις στο άρθρο 7 παράγραφος 4 του νόμου 3023/2002, στο παράρτημα της παρούσας έκθεσης). Οι αρχές αναφέρουν ότι, σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση του σχεδίου νόμου, η αλλαγή αυτή είχε ως κίνητρο το γεγονός ότι τα κουπόνια αποτελούν, παραδοσιακά, στην Ελλάδα μία από τις συνηθέστερες μεθόδους προκειμένου οι πολίτες να παρέχουν χρηματοδοτική στήριξη σε πολιτικά κόμματα και πολιτικούς συνασπισμούς. Αυτή η μικρή οικονομική υποστήριξη των πολιτών κρατά ζωντανή τον απαραίτητο δεσμό μεταξύ της κοινωνίας και των αντιπροσωπευτικών θεσμών. Οι ελληνικές αρχές είναι της άποψης ότι η απουσία επίσημης ταυτοποίησης για πολύ μικρά ποσά χρηματοδοτικής στήριξης είναι, επίσης, μια κατάσταση η οποία επικρατεί στις περισσότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο

κανονισμός αυτός απλοποιεί τη λειτουργία των μικρών δωρεών, οι οποίες δίνονται αυθόρμητα από τους ανθρώπους προκειμένου να χρηματοδοτήσουν την εκστρατεία των πολιτικών κομμάτων και των πολιτικών συνασπισμών.

40. Η GRECO υπενθυμίζει, επίσης, ότι ο σκοπός του συστήματος των κουπονιών που χρησιμοποιούνται στην Ελλάδα προοριζόταν, αρχικά, να διασφαλίσει το ανώτερο επίπεδο διαφάνειας της ιδιωτικής υποστήριξης, απαιτώντας την καταγραφή και ταυτοποίηση όλων των δωρεών. Το πρώτο μέρος της παρούσας σύστασης στόχευε, με τον τρόπο αυτό, στην ενίσχυση των υφιστάμενων ρυθμίσεων και στην αποτελεσματικότητα του συνολικού στόχου που έθεσε ο Έλληνας νομοθέτης. Αυτό ήταν, επίσης, συνεπές με τις συστάσεις της GRECO ότι τα Κράτη - Μέλη θα πρέπει, κατά κανόνα, να απαγορεύουν τις δωρεές από χορηγούς των οποίων η ταυτότητα δεν είναι γνωστή στο κόμμα (ή τον υποψήφιο), αν η απαγόρευση δεν υφίστατο ήδη.

41. Ωστόσο, με την εκ νέου θέσπιση κάποιου βαθμού ανωνυμίας για τις δωρεές, η Ελλάδα ανοίγει την πόρτα στους κινδύνους που σχετίζονται με την πώληση των κουπονιών και την υπερβολική χρήση των μετρητών σε σχέση με την πολιτική χρηματοδότηση (βλέπε παράγραφο 113 της Έκθεσης Αξιολόγησης). Σε περίπτωση που οι σκοπούμενες τροπολογίες που αφορούν στα κουπόνια ψηφιστούν με την τωρινή τους διατύπωση, το επίπεδο συμμόρφωσης της Ελλάδας με το πρώτο μέρος της σύστασης - το οποίο απαγορεύει, γενικά, τη δυνατότητα χρήσης ανώνυμων κουπονιών για τις δωρεές - θα πρέπει να επανεκτιμηθεί.

42. Από την άλλη πλευρά, η GRECO είναι στην ευχάριστη θέση να παρατηρήσει ότι οι τελευταίες τροποποιήσεις αποσκοπούν στην κατάργηση της παραγράφου 8 του άρθρου 7 του νόμου 3023/2012: αυτή είχε εισαχθεί με το νόμο 4304/2014 και διατυπώθηκε με υπερβολικά γενικούς όρους (βλέπε παράρτημα). Οι όροι αυτοί επιτρέπουν, προς το παρόν, στα πολιτικά κόμματα να παρεκκλίνουν πλήρως από όλες τις

απαιτήσεις σχετικά με τη χρήση του τραπεζικού συστήματος και την ταυτοποίηση των δωρητών στις περιπτώσεις που «οι εκστρατείες για τη συγκέντρωση οικονομικής βοήθειας» είναι οργανωμένες. Η GRECO εκφράζει την ελπίδα ότι αυτή η προβληματική εξαίρεση θα καταργηθεί μια για πάντα.

Σύσταση iii.

43. Η GRECO συνέστησε να ληφθούν κατάλληλα μέτρα προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα δάνεια που χορηγούνται σε πολιτικά κόμματα, συνασπισμούς και υποψήφιους δεν θα χρησιμοποιούνται για την καταστράτηγηση των κανονισμών πολιτικής χρηματοδότησης, εξακριβώνοντας, ιδίως, αν τα δάνεια επιστρέφονται σύμφωνα με τους όρους υπό τους οποίους χορηγήθηκαν.

44. Η GRECO υπενθυμίζει ότι η σύσταση αυτή είχε χαρακτηριστεί ως εν μέρει υλοποιηθείσα στην Τρίτη Ενδιάμεση Έκθεση Συμμόρφωσης. Ο νόμος 4304/2014 είχε καταστήσει αυστηρότερους τους λογιστικούς κανόνες για την πολιτική χρηματοδότηση και είχε επανεξετάσει την κατάσταση των δανείων. Κατά συνέπεια, τα οφέλη που σχετίζονται με τα δάνεια θεωρούνται όπως κάθε άλλη μορφή υποστήριξης, πρέπει να συμπεριλαμβάνονται στους λογαριασμούς και οι πληροφορίες για τους νέους τραπεζικούς λογαριασμούς πρέπει να γνωστοποιούνται στην Επιτροπή Ελέγχου. Ωστόσο, η GRECO ανέμενε περαιτέρω πρωτοβουλίες για τον περιορισμό των κινδύνων διαγραφής των δανείων και η προκύπτουσα ωφέλεια δεν έχει αιτιολογηθεί επαρκώς (βλέπε, επίσης, παράγραφο 114 της Έκθεσης Αξιολόγησης).

45. Οι ελληνικές αρχές αναφέρουν ότι, σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 6 του νέου σχεδίου νόμου «οι δικαιούχοι κρατικής υποστήριξης με βάση μια εγγύηση χρηματοδότησης του δημοσίου δεν μπορούν να λαμβάνουν τραπεζικά δάνεια πέραν του τρέχοντος οικονομικού έτους». Επιπλέον, τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί πρέπει να ενημερώνουν εγγράφως την Επιτροπή Ελέγχου και την

Τράπεζα της Ελλάδος για κάθε νέα δανειακή σύμβαση ή τυχόν αλλαγές στους όρους ενός υφιστάμενου δανείου, εντός 10 ημερών. Ομοίως, σε περίπτωση ολικής ή μερικής διαγραφής χρεών που σχετίζονται με ένα δάνειο, το οικείο πολιτικό κόμμα ή συνασπισμός κομμάτων πρέπει να ενημερώνει γραπτώς, και το αργότερο εντός 10 ημερών, την Επιτροπή Ελέγχου και την Τράπεζα της Ελλάδα, αναφέροντας το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα και τα αντίστοιχα ποσά. Η μη συμμόρφωση με την υποχρέωση αυτή συνεπάγεται την ποινή που προβλέπεται από το άρθρο 24 παράγραφος 10 του νόμου 3023/2002 (προστέθηκε με το άρθρο 14 του νόμου 4304/2014), δηλαδή την ολική ή μερική απώλεια της κρατικής ενίσχυσης³. Η Επιτροπή Ελέγχου δημοσιεύει τη γραπτή ενημέρωση που έλαβε από το κόμμα στο δικτυακό της τόπο, εντός δεκαπέντε ημερών από την παραλαβή της (άρθρο 21 παράγραφος 2, ιδ) του νόμου 3023). Τέλος, η Επιτροπή Ελέγχου θα πρέπει να διαβιβάζει το έγγραφο, εντός δεκαπέντε (15) ημερών, στην Τράπεζα της Ελλάδος προς περαιτέρω εξέταση. Το σχέδιο επεξηγηματικής έκθεσης καθιστά σαφές ότι η διαγραφή ενός τραπεζικού χρέους (διαγραφέν δάνειο) είναι μια έμμεση μορφή χρηματοδότησης, η οποία θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται από τα δικαιούχα κόμματα και συνασπισμούς στα φορολογικά τους βιβλία και να καθίσταται ορατή και εύκολα προσβάσιμη στους πολίτες, προκειμένου να διασφαλίζεται η διαφάνεια.

46. Η GRECO λαμβάνει υπόψη τις νέες προτάσεις τροπολογιών που προαναφέρθηκαν. Αυτές οι νέες διατάξεις είναι προς την κατεύθυνση της παρούσας σύστασης. Όπως απαιτείται από την παρούσα σύσταση, η Ελλάδα πρέπει να επεκτείνει το σχέδιο κανόνων και στη χρηματοδότηση των προεκλογικών εκστρατειών των υποψηφίων.

47. Η GRECO συμπεραίνει ότι η σύσταση iii παραμένει εν μέρει υλοποιηθείσα.

Σύσταση vii.

48. Η GRECO συνέστησε να θεσπιστούν απαιτήσεις για την έγκαιρη

δημοσίευση των ιδιωτικών δωρεών προς πολιτικά κόμματα, συνασπισμούς και υποψήφιους, όταν αυτά υπερβαίνουν ένα ορισμένο όριο.

49. Υπενθυμίζεται ότι η σύσταση αυτή θεωρείτο εν μέρει υλοποιηθείσα μέχρι σήμερα. Ορισμένες τροποποιήσεις εισήχθησαν με το νόμο 3870/2010, όσον αφορά στις εκλογικές δαπάνες σε τοπικό επίπεδο, υποχρεώνοντας τους συνασπισμούς κομμάτων και τους υποψηφίους σε εκλογές σε δήμους με περισσότερους από 10.000 κατοίκους να δημοσιοποιούν τα έσοδα και τις δαπάνες τους. Στη συνέχεια, ο νόμος 4304/2014 καθιέρωσε έναν επίσημο δημόσιο δικτυακό τόπο, υπό τη διαχείριση της Επιτροπής Ελέγχου, στον οποίο δημοσιεύονται, μεταξύ άλλων, τα πλήρη στοιχεία κάθε νομικού προσώπου που παρέχει υποστήριξη, οποιασδήποτε αξίας, προς πολιτικά κόμματα, συνασπισμούς κομμάτων, υποψηφίους σε εκλογές ή μέλη του κοινοβουλίου. Για τους υποψηφίους ή τους εκλεγμένους βουλευτές που είναι υποψήφιοι σε εκλογές, ο δικτυακός τόπος δημοσιεύει τα πλήρη στοιχεία των δωρητών που παρέχουν χρηματοδότηση άνω των 3.000 ευρώ ετησίως και την ταυτότητα του δικαιούχου. Το ίδιο ισχύει και όσον αφορά στη χρηματοδότηση άνω των 5.000 ευρώ ετησίως που παρέχεται προς πολιτικά κόμματα ή συνασπισμούς κομμάτων από δωρητές που είναι φυσικά πρόσωπα (όλες οι δωρεές από νομικά πρόσωπα πρέπει να δημοσιεύονται). Η GRECO εξέφρασε την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι η κατάσταση έχει αλλάξει ριζικά από το χρόνο της αξιολόγησης, δεδομένου ότι, τότε, οι ιδιωτικές δωρεές δεν υπόκειντο σε απαιτήσεις δημοσίευσης. Αλλά η GRECO επέμεινε στην ανάγκη η Ελλάδα να έχει σαφή και επαρκή χρονοδιαγράμματα για την υποβολή των πληροφοριών στην Επιτροπή Ελέγχου και για την επακόλουθη δημοσίευση των πληροφοριών.

50. Οι αρχές αναφέρουν τώρα ότι, σύμφωνα με το άρθρο 4 παράγραφος 2 και το άρθρο 6 παράγραφος 4 του σχεδίου νόμου, τα άρθρα 16 και 21

παράγραφος 2 του νόμου 3023/2002 θα τροποποιηθούν ως εξής:

Στο άρθρο 16 του νόμου 3023/2002, όπως τροποποιήθηκε με το νόμο 4304/2014, παρεμβάλλονται οι παράγραφοι 5, 6 & 7, ως εξής:

«5. Τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων που λαμβάνουν τακτική κρατική χρηματοδότηση θα δημοσιεύουν, σε ετήσια βάση, τον ισολογισμό εσόδων και δαπανών, σύμφωνα με τα ισχύοντα λογιστικά πρότυπα. Ο ισολογισμός θα δημοσιεύεται εντός των δύο πρώτων μηνών κάθε έτους, στον επίσημο δικτυακό τους τόπο.

6. Τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων που λαμβάνουν τακτική κρατική χρηματοδότηση απαιτείται να συντάσσουν και να δημοσιεύουν στο δικτυακό τόπο τους μια ειδική έκθεση σχετικά με τα εκλογικά τους έσοδα και δαπάνες, όσον αφορά στην προεκλογική περίοδο, η οποία θα δημοσιεύεται στο δικτυακό τους τόπο το αργότερο εντός τριών (3) μηνών μετά τις εθνικές εκλογές ή τις εκλογές για αντιπροσώπους στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

7. Τα κόμματα και οι συνασπισμοί υποχρεούνται να τηρούν τα λογιστικά και φορολογικά τους βιβλία για χρονικό διάστημα δέκα (10) ετών.»

Στο άρθρο 21 (παράγραφος 2) του νόμου 3023/2002, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 19 του νόμου 4304/2014, εισάγεται περίπτωση που αριθμείται ως «ιδκ» ως εξής:

«ιδκ. Η Επιτροπή Ελέγχου θα δημοσιεύει τα ανωτέρω στοιχεία εντός τριάντα (30) ημερών από την παραλαβή τους ή την ολοκλήρωση του ελέγχου. Τα προαναφερθέντα στοιχεία θα παραμένουν δημοσιευμένα στο δικτυακό τόπο της Επιτροπής για χρονικό διάστημα δέκα (10) ετών. Σε κάθε άλλη περίπτωση, η Επιτροπή Ελέγχου πρέπει να ενημερώνει τακτικά τον επίσημο δικτυακό της τόπο, καθιστώντας άμεσα προσβάσιμο στους πολίτες το σύνολο των πληροφοριών που περιλαμβάνονται στο πλαίσιο των διατάξεων «ιδα» έως «ιδι» του παρόντος άρθρου» [4]

51. Η GRECO λαμβάνει υπόψη τις προαναφερόμενες προτιθέμενες αλλαγές. Κατανοεί ότι αυτές επανέρχονται στους περιορισμούς που

ίσχυαν πριν το 2014, υπό την έννοια ότι οι δωρεές από νομικά πρόσωπα θα απαγορευθούν (και πάλι). Με τις νεότερες προτάσεις τροπολογιών, το δημόσιο μητρώο που διαχειρίζεται η Επιτροπή Ελέγχου θα παρέχει, προς το παρόν, πληροφορίες σχετικά με την ταυτότητα των φυσικών προσώπων των οποίων η υποστήριξη υπερβαίνει: α) 3.000 ευρώ σε ένα έτος, προς υποψήφια ή εκλεγμένα μέλη του Ελληνικού και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, β) 5.000 ευρώ σε ένα έτος, προς πολιτικά κόμματα ή συνασπισμούς κομμάτων. Η GRECO είναι στην ευχάριστη θέση να παρατηρήσει ότι, σύμφωνα με τη σκοπούμενη αναδιατύπωση του άρθρου 21 παράγραφος 2, η Επιτροπή Ελέγχου θα πρέπει να δημοσιεύει τις πληροφορίες αυτές στο δικτυακό της τόπο, εντός 30 ημερών από την παραλαβή τους ή μετά την ολοκλήρωση του ελέγχου. Οι τροποποιήσεις του άρθρου 16 του νόμου 3202/2002 φαίνεται να προσθέτουν αξία στις υφιστάμενες ρυθμίσεις, δεδομένου ότι, σύμφωνα με το νέο σχέδιο διατάξεων, τα ίδια τα κόμματα ή οι συνασπισμοί κομμάτων θα δημοσιεύουν και στο δικτυακό τους τόπο σημαντικά οικονομικά στοιχεία (ισολογισμό εσόδων και δαπανών) τα οποία περιλαμβάνουν πληροφορίες σχετικές με τις προαναφερθείσες δωρεές. Αυτές οι τροποποιήσεις είναι προς την αναμενόμενη κατεύθυνση. Τέλος, η Επιτροπή Ελέγχου θα δημοσιεύει τα ανωτέρω στοιχεία εντός τριάντα (30) ημερών από την παραλαβή τους ή την ολοκλήρωση του ελέγχου.

52. Η GRECO προτρέπει την Ελλάδα να προχωρήσει στην τελική έγκριση των τροποποιήσεων αυτών. Στο πλαίσιο αυτό, η Ελλάδα μπορεί να επιθυμεί να επεκτείνει, και σε σχέση με τις κοινοτικές προεκλογικές εκστρατείες, την υποχρέωση δημοσιοποίησης των μεγαλύτερων δωρεών, προκειμένου να διασφαλιστεί η συνέπεια των ρυθμίσεων. Αυτό θα ήταν ιδιαίτερα σημαντικό για εκείνα τα έτη κατά τα οποία πραγματοποιούνται τόσο τοπικές όσο και γενικές εκλογές. Αυτό θα συνέβαλε, περαιτέρω, στη συνολική συνέπεια των νέων ρυθμίσεων, αν τόσο τα κόμματα όσο και οι συνασπισμοί που δεν λαμβάνουν τακτική κρατική υποστήριξη ήταν

υποχρεωμένα να αποκαλύπτουν τις δωρεές που υπερβαίνουν τα θεσπισμένα όρια.

53. Η GRECO συμπεραίνει ότι η σύσταση vii παραμένει εν μέρει υλοποιηθείσα.

III. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

54. Ενόψει των ανωτέρω, η GRECO συμπεραίνει ότι η Ελλάδα έχει, πλέον, υλοποιήσει ή αντιμετωπίσει με ικανοποιητικό τρόπο, συνολικά, δεκαεννέα από τις είκοσι επτά συστάσεις που εμπεριέχονται στην Έκθεση του Τρίτου Γύρου Αξιολόγησης. Από τις υπόλοιπες συστάσεις, έξι έχουν εν μέρει υλοποιηθεί και δύο δεν έχουν υλοποιηθεί. Η κατάσταση έχει, ως εκ τούτου, παραμείνει αμετάβλητη από την προηγούμενη αξιολόγηση της GRECO, η οποία έλαβε χώρα τον Ιούνιο του 2015.

55. Όσον αφορά στο Θέμα I - Ποινικοποιήσεις - οι συστάσεις i, ii, iii, iv, vi και ix είχαν χαρακτηριστεί ως υλοποιηθείσες ή αντιμετωπισθείσες με ικανοποιητικό τρόπο σε προηγούμενες εκθέσεις σχετικά με τη συμμόρφωση, ενώ οι συστάσεις v, vii και viii παραμένουν εν μέρει υλοποιηθείσες και οι συστάσεις x και xi μη υλοποιηθείσες. Όσον αφορά στο Θέμα II - Διαφάνεια της Χρηματοδότησης των Κομμάτων - οι συστάσεις ii, iv, v, vi, viii, ix - xvi είχαν υλοποιηθεί ή αντιμετωπιστεί με ικανοποιητικό τρόπο. Οι συστάσεις i, iii και vii εξακολουθούν να παραμένουν εν μέρει υλοποιηθείσες.

56. Δεν υπάρχουν απτές εξελίξεις σε σχέση με το Θέμα I (Ποινικοποιήσεις). Οι ελληνικές αρχές αναφέρουν ότι η Γενική Γραμματεία κατά Διαφθοράς - ΓΓΚΔ - είχε διαβουλεύσεις σχετικά με περαιτέρω τροποποιήσεις του Ποινικού Κώδικα (άρθρα 159 παράγραφος 2 και 263Α) και τον Κώδικα Ποινικής Δικονομίας (άρθρο 30 παράγραφος 2), οι οποίες θα υλοποιήσουν τις διάφορες εκκρεμείς συστάσεις. Η Γενική Γραμματεία κατά της Διαφθοράς υπέβαλε, στη συνέχεια, στο Υπουργείο Δικαιοσύνης ορισμένες συστάσεις για πιθανή συμπερίληψη σε

μια πρόταση νομοθετικών τροπολογιών. Η GRECO εκφράζει, φυσικά, την ικανοποίησή της γι' αυτή τη νέα πρωτοβουλία, αλλά τα μέτρα που ανακοινώθηκαν είναι σε πολύ πρώιμο στάδιο και η GRECO προτρέπει τη χώρα να δείξει μεγαλύτερη αποφασιστικότητα σε αυτή τη διαδικασία.

57. Όσον αφορά στο Θέμα II, οι προτάσεις τροπολογιών είναι στο στάδιο της προετοιμασίας και, σύμφωνα με την τρέχουσα διατύπωση, η περίοδος οικονομικών αναφορών που ισχύει για τις προεκλογικές εκστρατείες περιλαμβάνει, πλέον, όχι μόνο τις δαπάνες, αλλά και τα έσοδα. Σύμφωνα με την πρόταση των νέων διατάξεων, το κόμμα ή ο συνασπισμός κομμάτων θα ενημερώνουν εγγράφως την Επιτροπή Ελέγχου για κάθε νέα δανειακή σύμβαση ή τυχόν αλλαγές στους όρους ενός υφιστάμενου δανείου. Σε περίπτωση ολικής ή μερικής διαγραφής χρέους που σχετίζεται με δάνειο, τα πολιτικά κόμματα ή οι συνασπισμοί οφείλουν να ενημερώνουν εγγράφως και το αργότερο εντός δέκα (10) ημερών, την Επιτροπή Ελέγχου και την Τράπεζα της Ελλάδος. Η Επιτροπή Ελέγχου μπορεί να επιβάλει διοικητικές κυρώσεις. Ωστόσο, με την εκ νέου θέσπιση ενός ελάχιστου ορίου 50 ευρώ, κάτω από το οποίο οι δωρεές μπορούν να διατηρήσουν την ανωνυμία τους, η Ελλάδα ανοίγει την πόρτα για τους κινδύνους που σχετίζονται με την πώληση κουπονιών και την υπερβολική χρήση μετρητών σε σχέση με την πολιτική χρηματοδότηση. Η Ελλάδα πρέπει, φυσικά, να επαινεθεί για τα επιτεύγματα από τότε που έλαβε χώρα ο γύρος αξιολόγησης, αλλά η GRECO επιθυμεί να επαναλάβει τη θεμελιώδη σημασία του να διασφαλιστεί ότι το νέο σχέδιο νόμου θα ψηφιστεί το συντομότερο δυνατό και θα εφαρμόζεται σωστά στην πράξη. Η Ελλάδα προτρέπεται, επίσης, να μελετήσει περαιτέρω τις εκκρεμείς ελλείψεις, όπως αυτές περιγράφονται στην παρούσα έκθεση, όσον αφορά και στα δύο Θέματα.

58. Η έγκριση της παρούσας Δεύτερης Έκθεσης Συμμόρφωσης τερματίζει τη διαδικασία συμμόρφωσης του Τρίτου Γύρου σε σχέση με την Ελλάδα. Δεδομένου ότι οι τροπολογίες είναι, ακόμη, σε διαδικασία σύνταξης ή /

και ψήφισης όσον αφορά στα δύο Θέματα, η Ελλάδα μπορεί να επιθυμεί να τηρεί ενήμερη τη GRECO σε σχέση με το αποτέλεσμα των μεταρρυθμίσεων αυτών.

59. Η GRECO καλεί τις ελληνικές αρχές να μεταφράσουν την έκθεση στην εθνική τους γλώσσα και να δημοσιοποιήσουν τη μετάφραση αυτή.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Επιλεγμένα αποσπάσματα του νόμου 3023/2002, όπως τροποποιήθηκε το 2014 (και με τις τρέχουσες προτάσεις τροπολογιών, αν αυτές ψηφιστούν με τη διατύπωση που παρουσιάστηκε στη GRECO)

Άρθρο 1

Ορισμοί, Διακρίσεις - ύψος και δικαιούχοι κρατικής χρηματοδότησης

1. α) Χρηματοδότηση: δωρεά, εισφορά, έκπτωση, εισφορά σε είδος, οικονομική ενίσχυση προς τους δικαιούχους χρηματοδότησης.

β) Κρατική χρηματοδότηση: η νομοθετικά προβλεπόμενη οικονομική ενίσχυση σε δικαιούχους κρατικής χρηματοδότησης. Η κρατική χρηματοδότηση διακρίνεται περαιτέρω σε:

βα) Τακτική κρατική χρηματοδότηση: η οικονομική ενίσχυση που παρέχεται κατ' έτος από μέρος των πραγματοποιηθέντων καθαρών εσόδων του ετήσιου Κρατικού Απολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους, σε πολιτικά κόμματα και συνασπισμούς κομμάτων, για την κάλυψη των λειτουργικών δαπανών τους.

ββ) Εκλογική κρατική χρηματοδότηση: η οικονομική ενίσχυση που παρέχεται από μέρος των πραγματοποιηθέντων καθαρών εσόδων του ετήσιου Κρατικού Απολογισμού του προηγούμενου της διεξαγωγής των εκλογών οικονομικού έτους, σε πολιτικά κόμματα και συνασπισμούς κομμάτων, για την κάλυψη των εκλογικών δαπανών τους, και

βγ) Κρατική χρηματοδότηση για ερευνητικούς και επιμορφωτικούς λόγους: ετήσια οικονομική ενίσχυση από μέρος των πραγματοποιηθέντων καθαρών εσόδων του ετήσιου Κρατικού Απολογισμού του προηγούμενου οικονομικού έτους σε πολιτικά κόμματα και συνασπισμούς κομμάτων που είναι δικαιούχοι κρατικής χρηματοδότησης, για ίδρυση και λειτουργία κέντρων ερευνών και μελετών, καθώς και τη διοργάνωση προγραμμάτων επιμόρφωσης των στελεχών τους.

γ) Ιδιωτική χρηματοδότηση: η οικονομική ενίσχυση οποιασδήποτε μορφής που παρέχεται σε δικαιούχους από φυσικά πρόσωπα.

δ) Περίοδος ελέγχου προεκλογικών δαπανών:

δα) Το χρονικό διάστημα έξι (6) μηνών πριν από την προκήρυξη των τακτικών γενικών βουλευτικών εκλογών ή των εκλογών για την ανάδειξη των Ελλήνων αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το χρονικό διάστημα δύο (2) μηνών μετά τις τακτικές ή αναμενόμενες βουλευτικές εκλογές ή τις εκλογές για την ανάδειξη Ελλήνων αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

δβ) Το χρονικό διάστημα που καθορίζεται με απόφαση της Επιτροπής Ελέγχου του άρθρου 3 του ν. 3213/2003, όπως ισχύει, σε περίπτωση προκήρυξης έκτακτων γενικών βουλευτικών εκλογών που δεν μπορεί να υπερβαίνει το διάστημα έξι (6) μηνών πριν από την ημερομηνία διεξαγωγής των εκλογών.

δγ) Όπου ο παρών νόμος αναφέρεται στην «Περίοδο Ελέγχου Προεκλογικών Δαπανών», αυτή προβλέπεται εφεξής ως «Περίοδος Ελέγχου Προεκλογικών Δαπανών και Εσόδων»

ε) Δικαιούχοι χρηματοδότησης:

εα) Πολιτικά κόμματα ή συνασπισμοί κομμάτων.

εβ) Υποψήφιοι ή και αιρετοί αντιπρόσωποι της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

στ) Δικαιούχοι κρατικής χρηματοδότησης: οι έχοντες αξίωση καταβολής κρατικής χρηματοδότησης, ήτοι:

στα) Τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων που εκπροσωπούνται στη Βουλή των Ελλήνων με αντιπροσώπους εκλεγμένους στις τελευταίες γενικές βουλευτικές εκλογές, από τους συνδυασμούς του ίδιου κόμματος ή συνασπισμού.

στβ) Τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων, τα οποία στις τελευταίες γενικές βουλευτικές εκλογές είχαν καταρτίσει πλήρεις συνδυασμούς, τουλάχιστον στο εβδομήντα τοις εκατό (70%) των εκλογικών περιφερειών της χώρας και είχαν συγκεντρώσει αριθμό ψήφων τουλάχιστον ίσο με το ένα κόμμα πέντε τοις εκατό (1,5%) του συνόλου

των έγκυρων ψηφοδελτίων της Επικράτειας.

στγ) Τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων που έχουν εκλέξει αντιπροσώπους στις τελευταίες εκλογές για την ανάδειξη των Ελλήνων αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

στδ) Τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων τα οποία στις τελευταίες εκλογές για την ανάδειξη των Ελλήνων αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συγκέντρωσαν αριθμό ψήφων τουλάχιστον ίσο με το ένα κόμμα πέντε τοις εκατό (1,5%) του συνόλου των έγκυρων ψηφοδελτίων της Επικράτειας.

ζ) Έσοδα πολιτικών κομμάτων και συνασπισμών κομμάτων:

ζα) Τα ποσά που συγκεντρώνουν τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων από πάσης φύσης οικονομική ενίσχυση από κάθε πηγή και ιδίως από τακτικές και έκτακτες εισφορές μελών, βουλευτών, υποστηρικτών, ψηφοφόρων και φίλων, οικονομικές εξορμήσεις, δωρεές, δάνεια, μερίσματα, τόκους, την εκμετάλλευση της κινητής ή ακίνητης περιουσίας τους ή οποιαδήποτε άλλη δραστηριότητα, κατά τη διάρκεια της κοινοβουλευτικής περιόδου και της περιόδου ελέγχου δαπανών και εσόδων πριν τις εκλογές.

ζβ) Η κρατική χρηματοδότηση των δικαιούχων αυτής.

η) Έσοδα υποψηφίων ή/και αιρετών αντιπροσώπων της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου: πάσης φύσης οικονομική ενίσχυση που συγκεντρώνουν οι υποψήφιοι ή/και οι αιρετοί αντιπρόσωποι της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, από κάθε είδους πηγή, και ιδίως από υποστηρικτές, ψηφοφόρους και φίλους, οικονομικές εξορμήσεις, δωρεές, δάνεια, μερίσματα, τόκους, την εκμετάλλευση της κινητής ή ακίνητης περιουσίας τους ή οποιαδήποτε άλλη δραστηριότητα, κατά τη διάρκεια της περιόδου ελέγχου των προεκλογικών δαπανών και της θητείας τους αντίστοιχα.

θ) Δαπάνες πολιτικών κομμάτων και συνασπισμών κομμάτων: τα πάσης φύσεως και προέλευσης ποσά που διαθέτουν τα πολιτικά κόμματα και οι

συνασπισμοί κομμάτων για την αντιμετώπιση κάθε είδους αναγκών τους, κατά τη διάρκεια της βουλευτικής περιόδου και της περιόδου ελέγχου των προεκλογικών δαπανών.

ι) Δαπάνες αιρετών αντιπροσώπων της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου: τα πάσης φύσεως και προέλευσης ποσά που διαθέτουν οι αιρετοί αντιπρόσωποι της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την αντιμετώπιση κάθε είδους αναγκών τους κατά τη διάρκεια της βουλευτικής περιόδου.

ια) Εκλογικές δαπάνες υποψηφίων ή/και αιρετών αντιπροσώπων της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου: τα ποσά που καταβάλλονται για τις ανάγκες των υποψηφίων ή/και αιρετών αντιπροσώπων της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, κατά τη διάρκεια της περιόδου ελέγχου των προεκλογικών δαπανών. Κάθε είδους προσφορές, δωρεές, αποτιμώμενες σε χρήμα παροχές σε είδος και διευκολύνσεις, αμειβόμενη εργασία προς αυτούς, κάθε ποσό που καταβάλλεται για τη μίσθωση αιθουσών και πολιτικών γραφείων, την αγορά, έκδοση, κυκλοφορία και διακίνηση εντύπων, την καταχώριση και προβολή μηνυμάτων από τον τύπο και την παροχή κάθε μορφής υπηρεσιών από επιχειρήσεις διαφημίσεων, τύπου και δημοσίων σχέσεων.

ιβ) Τραπεζικός λογαριασμός: λογαριασμός που τηρείται αποκλειστικά σε ελληνικό πιστωτικό ίδρυμα, εδρεύον και εγκατεστημένο στην Ελληνική Επικράτεια, μέσα από τον οποίο διακινούνται υποχρεωτικά όλα τα έσοδα και τα έξοδα κάθε πολιτικού κόμματος και συνασπισμού κομμάτων, καθώς και υποψηφίων ή/και αιρετών αντιπροσώπων της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, σε ποσοστό τουλάχιστον ενενήντα τοις εκατό (90%).

ιγ) Εισφορές σε είδος: κάθε είδους παροχές και διευκολύνσεις στους δικαιούχους που δεν είναι χρηματικές αλλά αποτιμώνται σε χρήμα, όπως είναι, ιδίως, η εργασία που παρέχεται από δημοσίους υπαλλήλους που

έχουν αποσπαστεί ή διατεθεί στους δικαιούχους χρηματοδότησης. Οι εισφορές σε είδος περιλαμβάνονται στα έσοδα των δικαιούχων χρηματοδότησης.

ιδ) Ελεγχόμενα πρόσωπα: Τα πρόσωπα που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της Επιτροπής Ελέγχου του παρόντος νόμου, ως προς τις δαπάνες και τα έσοδά τους, ήτοι:

ιδα) Οι δικαιούχοι χρηματοδότησης, όπως αυτοί ορίζονται στην περίπτωση εα' του παρόντος άρθρου.

ιδβ) Οι υποψήφιοι αντιπρόσωποι της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

ιδγ) Οι αιρετοί αντιπρόσωποι της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

ιδδ) Οι υποψήφιοι εκλογικοί συνδυασμοί του α' και β' βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης, ως προς τα στοιχεία του στοιχείου ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 16 του παρόντος νόμου.

ιδε) Οι διαφημιστικές εταιρείες, οι εταιρείες δημοσκοπήσεων και οι εταιρείες μέσων μαζικής ενημέρωσης.

ιε) Επιτροπή Ελέγχου: Η Επιτροπή Ελέγχου των Δηλώσεων Περιουσιακής Κατάστασης του άρθρου 3Α του ν. 3213/2003, όπως ισχύει.

(...)

7. Η κρατική χρηματοδότηση δεν υπόκειται σε φόρο. Ένα ποσοστό είκοσι τοις εκατό της συνολικής κρατικής χρηματοδότησης που έλαβε κάθε κόμμα και συνασπισμός κομμάτων, και εφόσον το ποσοστό αυτό προορίζεται αποκλειστικά για επαγγελματικές αμοιβές που σχετίζονται με τους μισθούς των υπαλλήλων των πολιτικών κομμάτων και συνασπισμών, είναι ακατάσχετο και ανεκχώρητο. Το ποσό της ιδιωτικής χρηματοδότησης που δίνεται στους δικαιούχους χρηματοδότησης αφαιρείται από το σύνολο του φορολογητέου εισοδήματος του χρηματοδότη, σε ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) του ποσού της

ιδιωτικής χρηματοδότησης.

Άρθρο 7

Τρόποι και περιορισμοί ιδιωτικής χρηματοδότησης πολιτικών κομμάτων και συνασπισμών κομμάτων

1. Η χρηματοδότηση γίνεται με ονομαστικές καταθέσεις στους τραπεζικούς λογαριασμούς των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 5 αντίστοιχα. Η χρηματοδότηση μπορεί να πραγματοποιηθεί και με όποια άλλη μέθοδο επιτρέπει τη σύνδεση του προσφερόμενου ποσού με κάποιο φυσικό πρόσωπο το οποίο μπορεί να ταυτοποιηθεί.

2. Για κάθε ιδιωτική χρηματοδότηση που εισπράττεται από πολιτικό κόμμα και συνασπισμό κομμάτων ή/και νομικό πρόσωπο που λειτουργεί από αυτά ως κέντρο ερευνών και μελετών, χωρίς τραπεζική κατάθεση στους τραπεζικούς λογαριασμούς των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 5 του παρόντος νόμου αντίστοιχα, εκδίδεται υποχρεωτικά απόδειξη είσπραξης, στην οποία αναγράφεται το ονοματεπώνυμο και ο αριθμός φορολογικού μητρώου ή ο αριθμός δελτίου αστυνομικής ταυτότητας του καταθέτοντος προσώπου.

3. Κάθε ιδιωτική χρηματοδότηση σε πολιτικό κόμμα και συνασπισμό κομμάτων που υπερβαίνει το ποσό των πεντακοσίων (500) ευρώ διενεργείται υποχρεωτικά μόνο μέσω των τραπεζικών λογαριασμών που τηρούνται από τα πολιτικά κόμματα και συνασπισμούς, με υποχρεωτική αναγραφή της ταυτότητας του δωρητή.

4. Η έκδοση κουπονιών, η αγορά των οποίων αποτελεί μέσο χρηματοδότησης, επιτρέπεται μόνο εφόσον αυτά είναι αριθμημένα και θεωρημένα από την Επιτροπή Ελέγχου. Σε αυτά είναι υποχρεωτική η αναγραφή του ονοματεπωνύμου και του αριθμού φορολογικού μητρώου ή του δελτίου αστυνομικής ταυτότητας του αγοραστή - χρηματοδότη. Στο τέλος κάθε έτους, η Επιτροπή Ελέγχου υποχρεούται να διασταυρώνει αν το υπόλοιπο που προκύπτει από τη διαφορά ανάμεσα στα θεωρημένα και στα διατεθέντα από το κόμμα ή το συνασπισμό κομμάτων κουπόνια

συμπίπτει με τον αριθμό των αδιάθετων κουπονιών που υποχρεωτικά της επιστρέφονται με ευθύνη των τελευταίων. Με απόφαση του Προέδρου της Επιτροπής Ελέγχου του παρόντος νόμου, καθορίζεται η διαδικασία επιστροφής των κουπονιών που δεν διατέθηκαν, ο τρόπος και τα όργανα βεβαίωσης της καταστροφής τους και κάθε σχετική λεπτομέρεια.

5. Κατάθεση στους λογαριασμούς της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου επιτρέπεται μόνο εφόσον διενεργείται επώνυμα, με ευθύνη της τράπεζας, ως προς τη διαπίστωση των στοιχείων ταυτότητας του καταθέτη.

6. Απαγορεύονται η χρηματοδότηση και κάθε είδους παροχές προς τα κόμματα ή τους συνασπισμούς κομμάτων από:

α. Φυσικά πρόσωπα, που δεν έχουν την ελληνική ιθαγένεια και νομικά πρόσωπα που δεν έχουν την έδρα τους στην Ελληνική Επικράτεια.

β. Νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και νομικά πρόσωπα που ανήκουν στο στενό ή ευρύτερο δημόσιο τομέα.

γ. Οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης κάθε βαθμού.

δ. Φυσικά πρόσωπα, τα οποία είναι ιδιοκτήτες ή εκδότες ημερήσιων ή περιοδικών εντύπων πανελλήνιας ή τοπικής κυκλοφορίας ή είναι ιδιοκτήτες ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών, εν γένει, σταθμών και από τους/τις συζύγους και τους κατιόντες τους.

ε. Νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου

7. Απαγορεύεται η χορήγηση δανείων από τις τράπεζες προς τους δικαιούχους κρατικής χρηματοδότησης με εγγύηση την κρατική χρηματοδότηση πέραν του τρέχοντος οικονομικού έτους. Τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί πρέπει να ενημερώνουν εγγράφως την Επιτροπή Ελέγχου και την Τράπεζα της Ελλάδος για κάθε νέα δανειακή σύμβαση ή οποιαδήποτε τροποποίηση σε μια υφιστάμενη, εντός δέκα (10) ημερών από την υπογραφή της. Η αποπληρωμή των δανείων των πολιτικών κομμάτων ή συνασπισμών κομμάτων διενεργείται σύμφωνα με τους όρους της τραπεζικής δεοντολογίας και πρακτικής, όπως ορίζονται

και εφαρμόζονται από την Τράπεζα της Ελλάδα. Σε περίπτωση ολικής ή μερικής διαγραφής του δανειακού χρέους, τα πολιτικά κόμματα ή οι συνασπισμοί οφείλουν να ενημερώνουν, εγγράφως και το αργότερο εντός δέκα (10) ημερών, την Επιτροπή Ελέγχου και την Τράπεζα της Ελλάδος, με την αναγκαία αναφορά για το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα και το ποσό του διαγραφέντος χρέους. Η παράλειψη της υποχρέωσης αυτής επισύρει την ποινή της παραγράφου 10 του άρθρου 24 του νόμου 3023/2002, όπως προστέθηκε με το άρθρο 14 του νόμου 4304/2014 (ΦΕΚ Α '234). Η Επιτροπή Ελέγχου δημοσιεύει την επιστολή στον επίσημο δικτυακό της τόπο, σύμφωνα με το άρθρο 21 (παράγραφος 2, ιδ) του παρόντος Νόμου, εντός δεκαπέντε ημερών (15) από την παραλαβή της.

8. (εισήχθη με το νόμο 4304/2014)

Άρθρο 7B (εισήχθη με το νόμο 4303/2014) - Τρόποι και περιορισμοί χρηματοδότησης υποψηφίων ή/και αιρετών αντιπροσώπων της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

1. Η χρηματοδότηση γίνεται με ονομαστικές καταθέσεις στον τραπεζικό λογαριασμό της παραγράφου 1 του άρθρου 6 του παρόντος νόμου που διαθέτει κάθε υποψήφιος ή/και αιρετός αντιπρόσωπος της Βουλής των Ελλήνων και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Η χρηματοδότηση μπορεί να πραγματοποιηθεί και με όποια άλλη μέθοδο επιτρέπει τη σύνδεση του προσφερόμενου ποσού με κάποιο φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο μπορεί να ταυτοποιηθεί.

2. Για κάθε ιδιωτική χρηματοδότηση που εισπράττεται από τον ανωτέρω υποψήφιο ή/και αιρετό αντιπρόσωπο των Κοινοβουλίων χωρίς τραπεζική κατάθεση στο λογαριασμό της παραγράφου 1 του άρθρου 6 του παρόντος νόμου, εκδίδεται υποχρεωτικά απόδειξη είσπραξης, στην οποία αναγράφεται το ονοματεπώνυμο και ο αριθμός φορολογικού μητρώου ή ο αριθμός δελτίου ταυτότητας του καταθέτοντος προσώπου. Κάθε ιδιωτική χρηματοδότηση στον ανωτέρω υποψήφιο ή/και αιρετό αντιπρόσωπο των Κοινοβουλίων που υπερβαίνει το ποσό των πεντακοσίων (500) ευρώ

διενεργείται υποχρεωτικά μόνο μέσω του τραπεζικού λογαριασμού της παραγράφου 1 του άρθρου 6 του παρόντος νόμου.

3. Κατάθεση στο λογαριασμό της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου επιτρέπεται μόνο εφόσον υπάρξει προηγούμενη συναίνεση του κατά τα ανωτέρω υποψήφιου ή/ και αιρετού αντιπρόσωπου των Κοινοβουλίων και διενεργείται μόνο επώνυμα, με ευθύνη της τράπεζας, ως προς τη διαπίστωση των στοιχείων ταυτότητας του καταθέτη.

4. Απαγορεύονται η χρηματοδότηση και κάθε είδους παροχές προς τους κατά τα ανωτέρω υποψηφίους ή/και αιρετούς από:

α. Φυσικά πρόσωπα που δεν έχουν την ελληνική ιθαγένεια και νομικά πρόσωπα που δεν έχουν την έδρα τους στην Ελληνική Επικράτεια.

β. Νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και νομικά πρόσωπα που ανήκουν στο στενό ή ευρύτερο δημόσιο τομέα.

γ. Οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης κάθε βαθμού.

δ. Φυσικά πρόσωπα, τα οποία είναι ιδιοκτήτες ή εκδότες ημερήσιων ή περιοδικών εντύπων πανελληνίας ή τοπικής κυκλοφορίας ή είναι ιδιοκτήτες ραδιοφωνικών ή τηλεοπτικών, εν γένει, σταθμών και από τους/τις συζύγους και τους κατιόντες τους.

ε. Νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου.»

Υποσημειώσεις

¹ Άρθρο 159 - Παθητική Δωροδοκία

1. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ή εκείνος που ασκεί την προεδρική εξουσία, ο Πρωθυπουργός, τα μέλη της κυβέρνησης, οι υφυπουργοί, οι περιφερειάρχες, οι αντιπεριφερειάρχες και οι δήμαρχοι, που ζητούν ή λαμβάνουν, άμεσα ή μέσω τρίτου, για τον εαυτό τους ή για άλλον, οποιασδήποτε φύσης αθέμιτο ωφέλημα, ή αποδέχονται την υπόσχεση παροχής ενός τέτοιου ωφελήματος, ως αντάλλαγμα για ενέργεια ή παράλειψή τους, μελλοντική ή ήδη τελειωμένη, που ανάγεται στην εκτέλεση των καθηκόντων τους, κατά την άσκηση της προεδρικής ή εκτελεστικής εξουσίας, τιμωρούνται με κάθειρξη και χρηματική ποινή από 15.000 έως 150.000 ευρώ.

2. Με την ίδια ποινή τιμωρούνται τα μέλη της Βουλής, των συμβουλίων τοπικής αυτοδιοίκησης και των επιτροπών τους αν, σχετικά με κάποια εκλογή ή ψηφοφορία η οποία διενεργείται από τα ως άνω σώματα ή επιτροπές, δέχονται την παροχή ή υπόσχεση οποιασδήποτε φύσης αθέμιτου ωφελήματος, για τον εαυτό τους ή για άλλον, ή ζητούν τέτοιο ως αντάλλαγμα για να μη λάβουν μέρος στην εκλογή ή ψηφοφορία, για να υποστηρίξουν ορισμένο θέμα προς ψήφιση ή για να ψηφίσουν με ορισμένο τρόπο.

3. Οι παράγραφοι 1 και 2 εφαρμόζονται αντίστοιχα και όταν η πράξη τελείται από μέλη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

4. Οι διατάξεις των άρθρων 238, 263 παράγραφος 1 και 263B παράγραφος 2 έως 5 έχουν εφαρμογή και στα εγκλήματα των προηγούμενων παραγράφων.

Άρθρο 159Α - Ενεργητική Δωροδοκία

1. Με τις ποινές του προηγούμενου άρθρου τιμωρείται όποιος υπόσχεται ή παρέχει οποιασδήποτε φύσης αθέμιτα ωφέληματα, άμεσα ή μέσω τρίτου, στα αναφερόμενα στο ίδιο άρθρο πρόσωπα, για τους εαυτούς

τους ή για άλλον, για τους σκοπούς που αναφέρονται αντίστοιχα εκεί.

2. Διευθυντές επιχειρήσεων ή πρόσωπα που έχουν την εξουσία λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε επιχειρήσεις τιμωρούνται με φυλάκιση, αν η πράξη δεν τιμωρείται βαρύτερα από άλλη ποινική διάταξη, αν δεν απέτρεψαν πρόσωπο που τελεί υπό τις εντολές τους ή υπόκειται στον έλεγχό τους από την τέλεση, προς όφελος της επιχείρησης, της πράξης της προηγούμενης παραγράφου.

² <http://www.ekathimerini.com/209505/article/ekathimerini/news/greece-turns-to-new-reforms-pushes-institutional-change>
<http://www.ekathimerini.com/210699/article/ekathimerini/news/constitution-next-project-for-tsipras>

³ Το άρθρο 24 παράγραφος 10 του νόμου 3023/2002 έχει ως εξής: «Ένα πολιτικό κόμμα ή συνασπισμός κομμάτων που αρνούνται να αποδεχθούν, εν όλω ή εν μέρει, και σε κάθε περίπτωση, τον έλεγχο της Επιτροπής Ελέγχου, όπως προβλέπεται στο Μέρος V του παρόντος Νόμου, δεν θα λαμβάνουν, αναλογικά, εν όλω ή εν μέρει, την κρατική χρηματοδότηση που δικαιούνται. Η κύρωση αυτή επιβάλλεται με απόφαση της Επιτροπής Ελέγχου και υλοποιείται από το φορολογικό έτος που έπεται εκείνου κατά το οποίο εντοπίστηκε το αδίκημα».

⁴ Σύμφωνα με το άρθρο 19 του νόμου 4304/2014, οι πληροφορίες που πρέπει να δημοσιεύονται είναι οι ακόλουθες:

ιδα) Η κοινοποιηθείσα από το Υπουργείο Εσωτερικών κρατική χρηματοδότηση που λαμβάνει κάθε δικαιούχος αυτής.

ιδβ) Κατάλογο στον οποίο αναφέρονται όλα τα δάνεια που έχει λάβει από όλα τα πιστωτικά ιδρύματα κάθε πολιτικό κόμμα ή/και συνασπισμός κομμάτων, καθώς και αντίγραφο του κειμένου της κάθε συμφωνίας δανείου μεταξύ κόμματος ή/και συνασπισμού κομμάτων αφενός και του πιστωτικού ιδρύματος αφετέρου.

ιδγ) Αναλυτικό αρχείο με τις δωρεές, τα δάνεια και οποιοδήποτε είδος οικονομικής συνδρομής, καθώς και της εισφοράς σε είδος, αποτιμηθείσας

σε χρήμα, που έχει λάβει κάθε υποψήφιος εκλογικός συνδυασμός στις εκλογές ανάδειξης αντιπροσώπων α΄ και β΄ βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης, από πολιτικά κόμματα ή/και συνασπισμούς κομμάτων.

ιδδ) [προς κατάργηση σύμφωνα με το νέο σχέδιο νόμου].

ιδε) Τα πλήρη στοιχεία κάθε φυσικού προσώπου που χρηματοδοτεί τους υπό στοιχείο εβ΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου δικαιούχους χρηματοδότησης [υποψήφιας ή εκλεγμένα μέλη του Ελληνικού και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου], εφόσον η χρηματοδότηση υπερβαίνει το ποσό των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ κατ' έτος, καθώς και τα ακριβή στοιχεία του χρηματοδοτούμενου και το ακριβές ποσό αυτής.

ιδστ) Τα πλήρη στοιχεία κάθε χρηματοδότη προς τους υπό στοιχείο εα΄ της παραγράφου 1 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου δικαιούχους χρηματοδότησης [πολιτικά κόμματα ή συνασπισμούς κομμάτων], εφόσον η χρηματοδότηση υπερβαίνει το ποσό των πέντε χιλιάδων (5.000) ευρώ κατ' έτος, καθώς και τα ακριβή στοιχεία του χρηματοδοτούμενου και το ακριβές ποσό αυτής.

ιδζ) Τους ετήσιους προϋπολογισμούς, ισολογισμούς και απολογισμούς των πολιτικών κομμάτων και συνασπισμών, όπως αυτοί προκύπτουν από τα λογιστικά βιβλία που τηρούν, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 16 του παρόντος νόμου και τις συνταχθείσες ετήσιες εκθέσεις της, με τα αποτελέσματα του ελέγχου των βιβλίων αυτών.

ιδη) Τα αιτιολογημένα πορίσματα για τους ελέγχους που διενεργεί, περιλαμβανόμενης και της γνώμης της μειοψηφίας.

ιδθ) Τις προεκλογικές δαπάνες κάθε κόμματος ή συνασπισμού κομμάτων και το συνολικό ποσό που διέθεσαν όλα τα κόμματα και οι συνασπισμοί κομμάτων κατά την περίοδο ελέγχου προεκλογικών δαπανών.

ιδι) Κανονιστικά κείμενα, αποφάσεις, εκθέσεις, διαβουλεύσεις και πληροφορίες.

Ακριβής μετάφραση του Αγγλικού πρωτότυπου εγγράφου.

Αθήνα, 10/1/2017

Ο μεταφραστής, Στέφανος Τέφος